

Prædiken til Juleaften

Luk. 2,1-14

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Og det skete i de dage, at der udgik en befaling fra kejser Augustus om at holde folketælling i hele verden. Det var den første folketælling, mens Kvirinius var statholder i Syrien. Og alle drog hen for at lade sig indskrive, hver til sin by. Også Josef drog op fra byen Nazaret i Galilæa til Judæa, til Davids by, som hedder Betlehem, fordi han var af Davids hus og slægt, for at lade sig indskrive sammen med Maria, sin forlovede, som ventede et barn. Og mens de var dér, kom tiden, da hun skulle føde; og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, for der var ikke plads til dem i herberget. I den samme egn var der hyrder, som lå ude på marken og holdt nattevagt over deres hjord. Da stod Herrens engel for dem, og Herrens herlighed strålede om dem, og de blev grebet af stor frygt. Men englen sagde til dem: »Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette er tegnet, I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.« Og med ét var der sammen med englen en himmelsk hærskare, som lovpriste Gud og sang: »Ære være Gud i det højeste og på jorden! Fred til mennesker med Guds velbehag!«

Lukasevangeliet 2,1-14

Jeg overnatter hjemme hos mine forældre for første gang i mere end 30 år. Jeg ligger på mit barndomsværelse og betragter lyset fra lygtepælen ude på gaden. Lyset danner billeder på værelsets loft. Den store plakat med Depeche Mode hænger der stadig. Dave Gahan kigger på mig. Han har en rød rose i hånden. Ringenes Herre står i tre bind på reolen. Jeg fik aldrig åbnet den. En studenterhue minder mig om noget som for længst er slut. På en hylde står et par pokaler. På en af dem står der ”Årets miniputspiller 1981”. Min træner gav mig pokalen i hånden. Jeg hørte ikke, hvad han sagde. Lykke og stolthed fyldte alt i mit hoved. Det var den sidste pokal, jeg har fået.

Jeg tænker på min mor. Hun ligger på 8. etage på Herlev Hospital. Hun faldt om. Bare sådan. Jeg har influenza og er taget hjem for at være sammen med min far. Han har også influenza. Jeg smittede ham. Jeg kan høre ham i køkkenet. Han laver kaffe og hoster. Om lidt banker han på døren. Udenfor har det sneet. Træernes grene er tunge og våde. Søen i baghaven ligger roligt hen. En fugl letter. Vi sidder ved bordet og snakker om min mor.

”Jeg savner hende”, siger min far. ”Det gør jeg også,” siger jeg og ser hen på den tomme stol, hvor min mor har siddet i næsten 40 år. Jeg ringer til min bror, så han kan være med. Imens tænder min far kalenderlyset.

Når man ligger på sit barndomsværelse, bliver man som et barn igen. Jeg lytter til decemberers hemmelige stilhed, timerne går, mørket bliver tættere, månen gaber. Jeg lukker mine øjne, og jeg ser min mor sidde ved min seng op ad væggen. Hun læser julehistorier

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 800, 125 årgang
December 2023
ISSN 0901-2214

for min bror og mig. Hun var god til at læse for os. Hun elskede det. Jeg tror, det var det, hun elskede mest i hele verden.

Lad de små børn komme til mig, siger Jesus. Det er nok det mest revolutionerende, der nogensinde er sagt. Verden ville ikke være den samme, hvis han ikke havde sagt det. Det var en omrangering af alle værdier. Alle måder at inddele verden på, alle identitetsmarkører smed han ud. Dengang var de udvalgte religiøse mænd øverst i hierarkiet. Magten var inddelt. Nederst var krybdyrene og så børnene. Kvinderne og hedningerne var vist i samme bås, lidt over børnene. Jesus vendte det hele om; den, som ikke bliver som barnet, kommer slet ikke ind i mit rige.

Jeg tror ikke, det er godt at overlade verden til børnene. Det ansvar må vi ikke give dem. De kan ikke bære det – falder, bliver liggende. Og vi må samle dem op, når de opdager, at verden ikke bare bliver, som de mener, den skal være. Men det var heller ikke det Jesus mente. Han sagde ikke, at vi skulle opføre os som børn. Han ville bare have os til at opleve verden, som det barn vi altid stadig er, opdage at de andre også bare er børn, som har brug for vores hjælp. Det var ikke en tilfældighed, at da Gud viste sig på jorden, var det i den mørkeste tid på året, som et lille barn i en krybbe på et herberg. Frelseren kom som den, som ikke kunne noget, som den som var overladt til andres kærlighed. Jeg tror, vi befinder os samme sted. Også vi er overladt til andres kærlighed.

Det meste af tiden gør vi alt for ikke at være overladt til noget. Vi tager kontrollen selv. Skaber vores liv. Opfylder vores mål. Vi siger, at julen handler om at give. Det gør den vel også. Og vi prøver at give lidt ekstra. Men der er ikke noget ved at give, hvis der ikke er nogen til at modtage. Selvfølgelig skal man tage sig af det, man kan, give hvad man har. Ethvert menneske har pligt til at tage ansvar for sit liv. Men nogle gange skal man også tage imod. Give slip på det hele. Sætte sig ned og tage imod det andre gerne vil give én. En pause. Lidt fred. Se, hvad der kommer.

Som præst sidder jeg ofte foran sønner og døtre

som lige har mistet en forælder. Det måtte gå som det gik. Deres far havde været syg længe. Deres mor kunne pludseligt ikke mere. De fik fred, bliver vi enige om. Vi snakker og griner måske lidt. De mindes og de græder. Alle ved, at vi en dag skal dø, alligevel sidder sønner og døtre med noget, de ikke havde forestillet sig, et tab de ikke havde regnet med. Jeg tror, det er gået op for dem, at de ikke længere er nogens barn. For resten af livet kan de kun være voksne. Hvem vil nu tage sig af dem?

Da jeg var barn, ville jeg være ung. Da jeg var ung, ville jeg være voksen. Da jeg var voksen, fik jeg børn og ville godt være en god voksen. Jeg ved ikke, hvor god jeg har været til det, men jeg ved, at jeg med tiden har svært ved at blive som barnet igen, selv til jul. Det er ikke, fordi jeg gerne vil køre på løbehjul og gå i hættetrøje, spille PlayStation, tage billeder af mig selv eller tage en tur i byen. På mange måder er jeg lykkelig for ikke at skulle være den der rødhårede usikre dreng som altid følte, at alle andre kunne mere end mig. Jeg er ikke nostalgiker. Jeg har det bedre som voksen.

Men som jeg ligger her på mit gamle værelse, som mine forældre må have beholdt omtrent, som det var, for at jeg kunne ligge her nu, tænker jeg, at selv den voksne har brug for barnets magiske tro på, at alt kan blive født igen. Nyt. Vendt om. Taget imod. At lyset når helt ud til dem, der mest kender til mørke.

Når vi voksne stirrer os blinde på alt det, vi føler, vi skal og aldrig får gjort, når står handlingslammede og magtesløse tilbage, må vi låne børnenes øjne og tro på, at om lidt kan det blive noget helt andet. Det kan blive, som man ønsker det – i hvert fald en gang om året.

Kan man tillade sig det i en tid som denne? Med krig i Ukraine. Med krig i Palæstina. Med et klima i knæ. Med så meget vi kæmper med. Kan vi tillade os at holde jul, når andre lider? Livet er en fortælling, skrev Karen Blixen. Den store fortælling om i år har været, at det har været et forfærdeligt år. Og det har det også. Det er nemt at se. Men det kan vi sige hvert år. Jeg tjekkede mine juleprædikener fra de sidste 17 år. Alle årene har det været et forfærdeligt

år. Der er sorg og død og krig hvert år, og det har der været hvert år helt tilbage til Jesu fødsel.

Fortællingen om det værste år er den historie de fleste fortæller. I fjernsynet. I radioen. På TikTok. Vi kommer også til at fortælle den videre, for det er meget nemmere gengive en dårlig historie end en god. Intet smitter så hurtigt som håbløshed.

Det er derfor, julen altid kommer på det helt rigtige tidspunkt. For julen er også en fortælling. En fortælling om at verden ikke gik under sidste år og heller ikke gør det i år. Verden er, som den er. Men den bliver givet videre som det, vi fortæller den er. Derfor er det så vigtigt, hvad vi fortæller videre til vores børn og til hinanden. For det vi fortæller andre, bliver det, de fortæller dem selv. Når virkeligheden kommer med en undergangshistorie, må vi komme med en kærlighedshistorie. Vores børn skal lære den hårde virkeligheden at kende, for de lever i den, men de lever også på Guds gode jord. Hvorfor ligger kirken her endnu? Hvorfor er vi samlet her igen? For at fortælle verdens største kærlighedshistorie: Jesus er født. Lyset skinner i mørket og det vil det altid gøre. Gud er med os. Han er vores far. Og som en far elsker sine børn, elsker Gud os. Kan vi tillade os at holde jul i år? Ja. Vi skal.

I år har jeg et ønske. Jeg ønsker mig brændende, at min far kan hente min mor og tage hende med i kirke. Måske har hun også kræfter til at komme med ind til juleaften i præstegården. Bare et øjeblik. At se hende, og se hende kigge på mig, og mærke; jeg ikke kun er mine børns far, men stadig også en mors barn. Jeg håber, I alle – lige meget hvad I tror på, hvem I er, hvor I er, og hvor gamle I er – som barnet vil tage imod Guds fred. Vi er alle børn, overladt til hinandens venlighed og kærlighed. Jul er at se barnet i det menneske, vi står overfor. Og håbe at andre ser barnet i os. Glædelig jul.

Karsten Møller Hansen

Præst i Den Danske Kirke i London (pr. 1/1/2024)

Der er ikke valgt salmer til denne Søndagslæsning

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov – Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk